

එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝළිය ජනපදයේ කක්කරපත්ත නම් වූ කෝළියන්ගේ නියම් ගමෙහි වැඩවසන සේක. මෙම කෝළිය ජනපදය පැවතුණේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මව්බිම වූ ශාක්‍ය ජනපදය ආසන්නයේ ය. ජනපද දෙක වෙන් වූයේ රෝහිණි නදියෙනි. කෝළිය ජනපදය බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මව් පාර්ශ්වයේ නිජබිම ය. ආවාහ විවාහ එම ජනපද දෙක අතර සිදුවීම සිරිතක්ව පැවතුණි. මහාමායා ප්‍රජාපතී, යශෝධරා යන දේවිවරුන් සහ දෙවිදත් තෙරුන් කෝළියයන් ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එරට වැඩවසන අතර දිනක් දීඝජානු නම් කෝළිය පුත්‍රයා උන්වහන්සේ හමුවීමට පැමිණියේ ය. ව්‍යග්ඝපජ්ජ යනු මොහුගේ පරම්පරා නාමයයි. දීඝජානු යනු ඔහුගේ නමයි. එමනිසා නම් දෙක ම මෙම සූත්‍රයේ භාවිත වී තිබේ. බුදුරජාණන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක හිඳගත් දීඝජානු උන්වහන්සේගෙන් මෙසේ විමසී ය. “ස්වාමීනි, අපි අඹුදරුවන්ගේ ගැහැට මැද නිදන, කසිසළු හදින පොරවන, කසිසඳුන් සහ මල් ගඳවිලවුන් දරණ රන් රිදී පරිහරණය කරන ගිහි කාමභෝගීහු වෙමු. අපට මෙලොව පරලොව හිත සුව පිණිස හේතුවන කරුණුවලින් දහමක් දෙසනු මැනවි.” එවිට බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙසේ වදාළහ.

මෙලොව දියුණුවට හේතු වන කරුණු

“වතාරො මෙ ව්‍යග්ඝපජ්ජ ධම්මා කුලපුත්තස්ස දිට්ඨධම්මහිතාය සංවත්තනති දිට්ඨධම්මසුඛාය. කතමෙ වතාරො? උට්ඨානසම්පදා, ආරකඛසම්පදා, කල්‍යාණමිත්තතා සමජ්චිකතා”

“ව්‍යග්ඝපජ්ජය, කුලපුත්‍රයෙකුට මෙලොව හිතසුව පිණිස පවතින ධර්ම හතරකි. එනම්, උත්සාහ සම්පත්තිය, ආරක්ෂා සම්පත්තිය, කළණ මිතුරන් ඇතිබව සහ සමසේ දිවි පැවැත්ම” යනුවෙනි.

1. උට්ඨානසම්පදා

“කතමා ව ව්‍යග්ඝපජ්ජ උට්ඨාන සම්පදා, ඉධ ව්‍යග්ඝපජ්ජ කුලපුත්තො යෙන කම්මට්ඨානෙන ජ්චිකං කප්පෙති, යදි කසියා යදි වණිජ්ජාය යදි ගොරකෙඛන යදි ඉසසපෙඨන යදි රාජපොරිසෙන, යදි සිප්පඤ්ඤතරෙන. තත් දකෙඛා භොති අනලසො, තත්‍රූපායාය විමංසාය සමන්තාගතො අලං කාතුං අලංසංවිධාතුං, අයං වුවචි ව්‍යග්ඝපජ්ජ උට්ඨාන සම්පදා”

“ව්‍යග්ඝපජ්ජය, මෙලොව කුලපුත්‍රයෙක් කෘෂිකර්මයෙන්, වෙළඳාමෙන්, ගව පාලනයෙන්, අවි ශිල්පය හෙවත් ආරක්ෂා සේවයෙන්, රාජපුරුෂ හෙවත් රාජ සේවයෙන් හෝ වෙනත් කිසියම් ශිල්පයකින් දිවි ගෙවයි ද හෙතෙම ඒ පිළිබඳ අලස නැති එම ජීවිකා වෘත්තිය පිළිබඳ උපාය හා විධික්‍රම පිළිබඳ විමසිල්ලෙන් යුතු, එය නිසි ලෙස කිරීමට අවශ්‍ය පරිදි සංවිධානය කිරීමට දක්ෂයෙක් වෙයි නම් මෙය ඔහුගේ උත්සාහ සම්පත්තිය යැයි කියනු ලැබේ.”

2. ආරක්ඛ සම්පදා

“කතමා ච ව්‍යග්ඝපජ්ජ ආරක්ඛසම්පදා? ඉධ ව්‍යග්ඝපජ්ජ කුලපුත්‍රනසස භොගා භොනති උට්ඨානවිරියාධිගතා බාහාබල පරිචිතා සෙදාවකඛිතතා ධම්මිකා ධම්මලද්ධා. තෙ ආරකෙබන ගුණතියා සම්පාදෙති, කිනති මෙ ඉමෙ භොගෙ නෙව රාජානො භරෙය්‍යුං න වොරා භරෙය්‍යුං න අග්ගි ඩහෙය්‍ය න උදකං වහෙය්‍ය න අප්පියා දායාදා භරෙය්‍යුනති අයං චුවචති ව්‍යග්ඝපජ්ජ ආරක්ඛ සම්පදා”

“ව්‍යග්ඝපජ්ජය, මෙලොව කුලපුත්‍රයෙකුට විරියයෙන් ලබාගත්, දැනේ විරියයෙන් රැස්කරගත් දහදිය හෙළා දැනුමින් උපයාගත් ධනය වෙයි. හෙතෙම මාගේ මේ දැනුම හෝග සම්පත්තිය දඩමුදල් ආදී වශයෙන් රාජසන්නක ව නොයන්නේ කෙසේ ද සොරුන්ට පැහැර ගැනීමට නොලැබෙන්නේ කෙසේ ද ගින්නෙන් දැවීයාමට හෝ දියෙන් ගසාගෙන යාමට නොදෙන්නේ කෙසේ ද මා අකමැති උරුමකරුවන් අත්පත්කර නොගන්නේ කෙසේ දැයි සලකා එම ධනයෙහි රැකවරණය හා පරෙස්සම සලසා ගනී. ව්‍යග්ඝපජ්ජය, මෙය ඔහුගේ ආරක්ෂා සම්පත්තිය යැයි කියනු ලැබේ.”

3. කල්‍යාණ මිත්තතා

“කතමා ච ව්‍යග්ඝපජ්ජ කල්‍යාණමිත්තතා? ඉධ ව්‍යග්ඝපජ්ජ, කුලපුත්‍රතො යසමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා පට්ටසති තස්ස යෙ තෙ භොනති ගහපති වා ගහපතිපුත්‍රතා වා දහරා වා චුද්ධසීලිනො චුද්ධා වා චුද්ධසීලිනො සද්ධාසම්පන්නා සීලසම්පන්නා වාගසම්පන්නා පඤ්ඤාසම්පන්නා තෙහි සද්ධං සන්නිට්ඨති, සලලපති, සාකච්ඡං සමාපජ්ජති යථාරූපානං සද්ධාසම්පන්නානං සීලසම්පදං අනුසිකඛති, යථාරූපානං වාගසම්පන්නානං වාගසම්පදං අනුසිකඛති, යථාරූපානං පඤ්ඤා සම්පන්නානං පඤ්ඤාසම්පදං අනුසිකඛති, අයං චුවචති ව්‍යග්ඝපජ්ජ කල්‍යාණ මිත්තතා”

“ව්‍යග්ඝපජ්ජය, මෙලොව යම් කුලපුත්‍රයෙක් කිසියම් ගමක හෝ නියම් ගමක වාසය කරයි ද එහි යම්කිසි තරුණ චුවත් වැඩිහිටිකම ඇති මහලු චුවත් වැඩිහිටිකම ඇති සැදුහැති, සිල්වත්, ත්‍යාගශීලී, ප්‍රඥාවන්ත යම් ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපතිපුත්‍ර කෙනෙක් වෙන්නම් ඔවුන් ඇසුරු කරයි. ඔවුන් සමග සංවාද සාකච්ඡා පවත්වයි. ඔවුන් වෙත ඇති යම් ශ්‍රද්ධා සම්පත්තියක් වේ නම් එය හුරුපුරුදු වෙයි. යම් ආරක්ෂා කළ සීල සම්පත්තියක් වෙයි නම් එය හුරුපුරුදු වෙයි. යම්බඳු ත්‍යාග සම්පත්තියක් වෙයිනම් එම සම්පත්තිය පුරුදු වෙයි. යම්බඳු ප්‍රඥා සම්පත්තියක් වෙයි නම් එය පුරුදු පුහුණු වෙයි. ව්‍යග්ඝපජ්ජය, මෙය ඔහුගේ කල්‍යාණමිත්‍ර ඇසුර යැයි කියනු ලැබේ.”

4. සමජීවිකතා

“කතමා ච ව්‍යග්‍හපජ්ජ සමජීවිකතා? ඉධ ව්‍යග්‍හපජ්ජ කුලපුතො ආයඤ්ච භොගානං විදික්වා වයඤ්ච භොගානං විදික්වා සමං ජීවිකං කප්පෙති නාවෙවාගාළහං නාතිහීනං, එවං මෙ ආයො වයං පරියාදාය ධස්සති න ච මෙ වයො ආයං පරිදාය ධස්සතිති”

සෙය්‍යථාපි ව්‍යග්‍හපජ්ජ කුලාධාරො චා කුලාධාරනෙතවාසී චා කුලං පග්ගහෙක්ඛා ජානාති එතතකෙන චා ඔනනං එතතකෙන චා උනනතනති එවමෙව ඛො ව්‍යග්‍හපජ්ජ කුලපුතො ආයඤ්ච භොගානං විදික්වා වයඤ්ච භොගානං විදික්වා සමං ජීවිකං කප්පෙති න ච අවෙවාගාළහං න නාතිහීනං, එවං මෙ ආයො වයං පරියාදාය ධස්සති න ච මෙ වයො අයං පරියාදාය ධස්සතිති”

සවායං ව්‍යග්‍හපජ්ජ කුලපුතො අප්පායො සමානො උළාරං ජීවිකං කප්පෙති තස්ස භවනති වතතාරො උදුමබරබාදිකං වායං කුලපුතො භොගෙ බාදතිති.

සවෙ පනායං ව්‍යග්‍හපජ්ජ කුලපුතො මහායො සමානො කසිරං ජීවිකං කප්පෙති, තස්ස භවනති වතතාරො අජද්ධුමාරිකං වායං කුලපුතො මරිස්සතිති.

ව්‍යග්‍හපජ්ජය, සමජීවිකතාව කෙසේදැයි. මෙලොව කුලපුත්‍රයෙක් තමාගේ හෝග සම්පත් අයවන ආකාරයත් හෝග සම්පත් වැයවන ආකාරයත් දැනගෙන මේ අයුරින් මාගේ ආදායම වියදම අභිබවා පවතින්නේ ය. මේ අයුරින් මාගේ වියදම ආදායම ඉක්මවා නොයන්නේ යැයි දැනුවත්ව ඉතා ඉහළ ම නොවූත් ඉතා පහළ ම නොවූත් සම මට්ටමින් දිවි පැවැත්ම කරන්නේ ය.

මෙහිදී උදාහරණයක් ගෙනහැර දක්වන බුදුරජාණන් වහන්සේ, තරාදියක් අත දරා ගත් අයෙක් මෙපමණ බරකින් තරාදිය පහළට යන්නේ ය. මෙපමණ බරකින් තරාදිය ඉහළට යන්නේ යැයි දැනගෙන තරාදිය අල්ලා ගන්නා සේ, කුලපුත්‍රයෙක් අයවැය සමච පවත්වාගැනීමට උත්සාහ කළයුතු බව වදාළ සේක. යම්කිසි ආදායම් අඩු අයෙක් අත දිගහැර වියදම් කරමින් ඉතා සුවපහසු දිවියක් ගතකරන්නේ නම් මිනිසුන් විසින් ඔහු උදුම්බරබාදිකයෙකු හෙවත් දිඹුල් නොහොත් අට්ටික්කා කන්නෙකු මෙනැයි කියනු ඇත. මන්දයත්, අට්ටික්කා ගසෙන් පල නෙලන්නා ගස සොලවා වැටෙන සියලු ගෙඩි අතරින් පමණට පැසුණු ගෙඩි පමණක් තෝරාගෙන සෙසු ගෙඩි අතහැර දමන්නා සේ මොහු ද අරපරෙස්සමෙන් තොරව වියදම් කරන බැවිනි.

එසේ ම මහා ධන සම්පත් ඇති කුලපුත්‍රයෙක් මසුරුකමින් දිළිඳු ජීවිතයක් ගතකරන්නේ නම් මිනිසුන් විසින් මොහු අජද්ධුමාරික හෙවත් නොකා නොබී මැරෙන්නෙකැයි කියනු ඇත. එහෙයින් අය ඉක්මවා වැය කරන ඉතා නාස්තිකාරයෙකුත් මහා ආදායමක් තිබියදී නොකා නොබී රැස්කරන මසුරෙකුත් නොවී සම මට්ටමින් ජීවිකාව ගතකළ යුතු බව බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාරති. මෙසේ අයවැය පවත්වා ගැනීම සමජීවිකතා නම් වේ.

මිලඟට මෙහිදී ධනය විනාශවන දොරටු හතරක් ද ධනය රැස්වන දොරටු හතරක් ද දේශනා කොට ඇත.

ධනය නැසෙන දොරටු

- ඉන්ද්‍රිယනො හොති - ස්ත්‍රී ලෝලියෙකු වෙයි
- සුරාධුනො හොති - සුරා ලෝලියෙකු වෙයි
- අකඛධුනො හොති - සුදු ලෝලියෙකු වෙයි
- පාපමිනො පාපසභායො පාපසමපචංකො - පාපමිත්‍රයන්, පාපසභායන් ඇති පවට නැඹුරු වූ අයෙකු වෙයි

මෙයින් ධනය නැසෙන ආකාරය කෙබඳුද යත්, කිසියම් මහා තටාකයක ඇති ජලය සැපයෙන දොරටු හතර වසයි නම් ජලය පිටවන දොරටු සතර විවෘත කරයි නම් එය ස්වාභාවික ව පිරෙන්නට වැස්ස ද නොමැති නම් එවිට එම තඩාගය වියළී සිඳී යන්නේ ය. එමෙන් මෙම භෝග අපාය මුඛ හතර ඇති තැනැත්තාගේ ධනය මුළුමනින් ම නැසී යන්නේ ය. යම්කිසි අයෙක් තටාකයට ජලය සැපයෙන දොරටු හතර විවරකොට ජලය පිටවන දොරටු හතර වසා දමන්නේ ය. වැසිදිය ද මනාව ලැබෙන්නේ ය. එයින් එම තඩාගය නිතර ම පිරී ඉතිරි පවතින්නේ ය. වියළී යාමක් නොවන්නේ ය. එසේ ම කෙනෙකුගේ ධනය නොනැසෙන හෙවත් වැඩිදියුණු වන දොරටු ද හතරකි.

ධනය නොනැසෙන දොරටු

- න ඉන්ද්‍රියනො හොති - ස්ත්‍රී ලෝලියෙකු නොවෙයි
- න සුරාධුනො හොති - සුරා ලෝලියෙකු නොවෙයි
- න අකඛධුනො හොති - සුදු ලෝලියෙකු නොවෙයි
- කලයාණමිනො කලයාණසභායො කලයාණසමපචංකො - කලයාණ මිතුරන් යහපත් සභායයන් ඇති යහපතට නැඹුරු වූ කෙනෙකු වෙයි.

මෙසේ කුලපුත්‍රයෙකුට මෙලොව හිත පිණිස පවතින සැප පිණිස පවතින ධර්ම හතරක් ව්‍යග්ඝපජ්ජ කෝලිය පුත්‍රයාට වදාළ සේක.

පරලොව දියුණුවට හේතු වන කරුණු

“ වත්තාරො මෙ ව්‍යග්ඝපජ්ජ ධම්මා කුලපුත්තසස සමපරායහිතාය සංවත්තනති. සමපරායසුඛායාති. කතමෙ වත්තාරො,? සද්ධාසමපදා සීලසමපදා වාගසමපදා පඤ්ඤාසමපදා”

“ව්‍යග්ඝපජ්ජය, කුලපුත්‍රයෙකුට පරලොව හිත පිණිස පරලොව සුව පිණිස පවතින කරුණු හතරකි. ඒ කචරේද යත්, ශ්‍රද්ධා සම්පත්තිය, සීල සම්පත්තිය, ත්‍යාග සම්පත්තිය, ප්‍රඥා සම්පත්තිය යනු යි.”

01. සද්ධා සම්පදාව

“කතමා ව ව්‍යග්‍හපජ්ජ සද්ධාසම්පදා? ඉධ ව්‍යග්‍හපජ්ජ කුලපුතො සද්ධො හොති සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං, ඉති’පි සො භගවා අරහං සමමා සමබුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුසස්සානං බුද්ධො භගවාති අයං වුවච්චි ව්‍යග්‍හපජ්ජ සද්ධාසම්පදා”

“ව්‍යග්‍හපජ්ජය, ශ්‍රද්ධා සම්පත්තිය යනු කුමක් ද යත්, මෙලොව කුලපුත්‍රයෙක් ශ්‍රද්ධා සම්පන්න වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේගේ බුදුබව විශ්වාස කරයි. ඒ කෙසේ ද යත්, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අරහත් ය. සමාසක්සම්බුද්ධ ය. විද්‍යා හා වරණ ධර්මයන්ගෙන් සමන්විත ය. සුගත ය ලෝකවිදුය. පුරුෂයන් දමනය කිරීමේ උතුම් ඇඳුරිඳු වෙයි. දෙවි මිනිසුන්ට ශාස්තෘය, බුද්ධ ය. භාග්‍යවත් ය, යනුවෙනි. මෙය ශ්‍රද්ධා සම්පදාව යැයි කියනු ලැබේ.”

වී. ශ්‍රද්ධා වශයෙන් මෙහි විග්‍රහ කර ඇත්තේ බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ඇති විශ්වාසය යි. සමහර තැනක තෙරුවන පිළිබඳ විශ්වාසය ද ශ්‍රද්ධාව යැයි දක්වා තිබේ. එහි ගැටලුවක් නැත. මන්ද යත් තෙරුවන ම තථාගතයන් වහන්සේ නිසා පහළවන බැවිනි. උන්වහන්සේ දේශනා කළේ යමක් ද; බුදුරජාණන් වහන්සේගේ චරිතයත් ගුණයත් එය ම විය. සංසරත්නය යනු බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුගමනය කරන දහම පිළිපදින පිරිස යි. මෙයින් කුමන රත්නයක් විශ්වාස කළ ද තෙරුවන ම විශ්වාස කළා වන්නේ ය. මෙහිදී කියවෙන්නේ දෙවියන් විශ්වාස කරන්නාක් මෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ විශ්වාස කළ යුතු බවක් නොව උතුම් බුදුබව විශ්වාස කිරීම ශ්‍රද්ධාව වන බව යි. බුදුබව නම් උතුම් වූ සත්‍යය අවබෝධ කිරීම යි. නැතහොත් ධර්මයෙන් ලැබිය හැකි උත්තරීතර බවට පත්වීම යි. එනිසා ශ්‍රද්ධාවන්තයා යනු ධර්ම මාර්ගයෙහි ගමන් කොට බුදුරජාණන් වහන්සේ බුදු වූ බව පිළිගෙන තමාටත් එම ධර්මය පිළිපැදීමෙන් අවබෝධයක් කරා යා හැකි යැයි විශ්වාස කරන්නා ය. කෙනෙක් දානාදී පින්කම් කරන්නේත් තෙරුවන් වැදීම වතාවත් කිරීම, සීල සමාධි ප්‍රඥා ගුණ පුරන්නේත් ශ්‍රද්ධාව ඇතිවිට ය.

02. සීල සම්පදාව

“කතමා ව ව්‍යග්‍හපජ්ජ සීල සම්පදා? ඉධ ව්‍යග්‍හපජ්ජ කුලපුතො පාණාතිපාතා පටිච්චතො හොති, අදින්නාදානා පටිච්චතො හොති, කාමමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චතො හොති, මුසාවාදා පටිච්චතො හොති. අයං වුවච්චි ව්‍යග්‍හපජ්ජ සීලසම්පදා”

“ව්‍යග්‍හපජ්ජ, සීල සම්පදාව යනු කවරේ ද යත්, මෙලොව කුලපුත්‍රයෙක් ප්‍රාණයන් නැසීමෙන් වැළකුණේ වෙයි. නොදුන් දෑ ගැනීමෙන් වැළකුණේ වෙයි. කාමයෙහි වරදවා හැසිරීමෙන් වැළකුණේ වෙයි. බොරුකීමෙන් වැළකුණේ වෙයි. මත්වීමට හා ප්‍රමාදයට හේතුවන මද්‍යසාර පානයෙන් වැළකුණේ වෙයි. ව්‍යග්‍හපජ්ජය, මෙය සීල සම්පදාව යැයි කියනු ලැබේ.”

මෙම සූත්‍ර දේශනාව ගිහියන්ගේ ඉල්ලීමකට අනුව ඔවුන්ට දේශනා කරන ලද්දක් වන බැවින් ගිහිසීලය වන පඤ්ච සීලය සීල ප්‍රතිපදාව වශයෙන් දක්වා ඇත.

03. වාග සම්පදාව

“කතමා ච වාගඝපජ්ජ වාගසම්පදා? ඉධ වාගඝපජ්ජ, කුලපුතො විගතමලමචේෂරෙන චෙතසා අගාරං අජඤ්චසනි මුක්තවාගො පයතපාණි වොසසගරතො යාවයොගො දානසංවිභාගරතො, අයං වුවචති වාගඝපජ්ජ වාගසම්පදා”

“වාග්ඝපජ්ජය, ත්‍යාග සම්පදාව යනු කවරේ ද යත්, මෙලොව කුලපුත්‍රයෙක් මසුරුකමෙන් තොර සිතින් ගිහිගෙයි වසයි. හෙතෙම දුන් දේ සිතින් ම අතහැර දෙන්නේ වෙයි. තමා සතු දේ පරිත්‍යාග කිරීමෙහි ම ඇලුණේ වෙයි. කෙනෙකුට අවුත් යමක් ඉල්ලීමට සුදුස්සෙක් වෙයි. දෙන සුලු බෙදා හදාගෙන භුක්ති විඳින සුලු කෙනෙක් වෙයි. වාග්ඝපජ්ජය, මෙය ඔහුගේ ත්‍යාග සම්පදාව යි.”

වි. පළමුකොට ම යමෙක් පරිත්‍යාගශීලියෙකු හෝ දන්දෙන්නෙකු වන්නට නම් මසුරුකමින් තොරවිය යුතු ය. මසුරුකම නම් අදින්නපුබ්බක, ඉල්ලීස සිටු වැනි පුද්ගලයන් සේ තමනුත් භුක්ති නොවිඳින, අනුත් භුක්ති විඳිනවාටත් අකමැති බව යි. පරිත්‍යාගශීලියා යනු මෙලොව පරලොව පිං පිණිස දන් දීම පමණක් කරන්නා නොව තමනුත් භුක්ති විඳින අතර ම මාපියන්, නෑ හිතවතුන් අතර ද ගේ දොර, ඉඩකඩම්, ආහාර පාන ආදී සෑප සම්පත් බෙදාහදාගෙන භුක්ති විඳින්නා ය. දාන සංවිභාගරතො යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ එයයි.

04. පඤ්ඤා සම්පදාව

“කතමා ච වාගඝපජ්ජ පඤ්ඤාසම්පදා? ඉධ වාගඝපජ්ජ කුලපුතො පඤ්ඤවා හොති උදයඝථගාමිනියා, පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමාදුක්ඛකඛය ගාමිනියා, අයං වුවචති වාගඝපජ්ජ පඤ්ඤා සම්පදා”

“වාග්ඝපජ්ජය, පඤ්ඤා සම්පදාව කවරේ ද යත්, මෙලොව කුලපුත්‍රයෙක් ප්‍රඥා සම්පන්න වේ. එනම්, කෙලෙස් නිවීමට හේතුවන මැනවින් දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස පවතින සංස්කාරයන්ගේ ඇතිවීම හා නැතිවීම පිළිබඳ ව උතුම් වූ ප්‍රඥාවෙන් සමන්විත වෙයි. වාග්ඝපජ්ජය, මෙය ඔහුගේ පඤ්ඤා සම්පදාව යැයි කියනු ලැබේ.”

වි. මෙහි උදයඝථගාමිනී යන තැන උදය නම් ඇති වීම යි. අඝථගාමිනී යනු අස්ථංගන වීම හෙවත් නැතිවීම යි. හිරු බැසීම මෙහි ඇතිවීම නැතිවීම පිළිබඳ නුවණ ප්‍රඥා සම්පන්නියෙන් කියවේ. එනම්, විදර්ශනා ප්‍රඥාව යි. එය සෘජුව ම නිවන් අවබෝධ කරන නුවණ යි. ගිහියන්ට දෙලොව දියුණුව කියාදෙන ලෙස ඉල්ලුවට ගිහියන්ට එකවර අවබෝධ කරගත නොහැකි විදර්ශනා දක්වන ලද්දේ ඇයි ද යන්න ගැටලුවක් විය හැකි ය. සාමාන්‍යයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ කිසිකෙනෙකුත් ලොකික සැපත ළඟ නවතන්නට

දහම් නොදෙසති. උන්වහන්සේගේ සෑම ධර්ම දේශනාවක් ම අවසන් වන්නේ නිර්වාණය කුළුගැන්වීමෙනි. එබැවින් දෙලොව දියුණුව ඇසූ ව්‍යග්ඝපජ්ජට ද ප්‍රඥාවෙන් නිවන් දකින තැනට ගෙන එමින් දේශනාව නිමා කළ හ.

දෙලොව දියුණුවට හේතුවන මංගල කරුණු දේශනා කරන බුදුරජාණන් වහන්සේ මංගල සූත්‍රයේදී ද “අසොකං චිරජං බෙමං” යනුවෙන් කරන ඉගැන්වීම ද මෙබන්දකි.

අනෙක් අතට ගිහියන් සඳහා කරන දේශනාවන්හි දී ප්‍රඥාව තල තුනක සිට දක්වා ඇති බව පෙනේ.

- අංගුත්තර නිකායේ නවක නිපාතයේ බලසංගහවඤ්ඤා සූත්‍රයේදී ගිහියන් සඳහා ප්‍රඥා බලය ලෙස දක්වා ඇත්තේ කුසල් අකුසල් හෝ හොඳ නරක පිළිබඳ නුවණ යි. එය ශීලයේ පිහිටා ගිහියාට ප්‍රඥාවේ මූලික පියවර පිළිබඳ කළ දෙසුමකි.
- අංගුත්තර නිකායේ වතුක්ක නිපාතයේ එන අනෙපිඬු සිටුකුමාට දෙසූ පත්තකම්ම සූත්‍රයේ පඤ්ඤා සම්පදා නමින් ගිහියන් සඳහා දක්වා ඇත්තේ පඤ්චනීවරණ ධර්ම තමාගේ සිත කිලුටු කරන බව දැන ඒවා දුරුකර සිත වැඩිම පඤ්ඤා සම්පදාව වන බව යි. කලකට හෝ නීවරණ ධර්ම නැවැත් වීම සිදුවන්නේ ධ්‍යාන බලයෙනි. සමාධියෙනි. ඒ අනුව එහි ප්‍රඥා සම්පදාව ගිහියන්ට නිර්දේශ කරන්නේ සමාධි තලයේ සිට ය.
- ව්‍යග්ඝපජ්ජ සූත්‍රයේ එන මේ ප්‍රඥා සම්පදාව ඊළඟ පියවර යි. එය විදර්ශනාව නම් වූ බුදුදහමේ ප්‍රඥාවේ උපරිම තලය යි. ඒ බව මෙහි (අරියාය) උතුම් වූ හෝ සෝවාන් ආදී ආර්යන් වහන්සේට අයත් වූ (නිබ්බේධිකාය) නිර්වේදයට හෙවත් නැවත විදීමක් නැති අවේදයක සුවය වන නිවනට හේතුවන (සමමාදුකකිකධයගාමිනී) සියලු සසර දුක් කෙළවර කරන ප්‍රඥාව යැයි සඳහන්වීමෙන් පැහැදිලි වේ.

මේ අනුව මුලින් මෙලොව දියුණුවට හේතුවන කරුණු හතර දක්වා අනතුරුව පරලොව සුවයක් නැවත නූපදින නිවන් සුවයක් යන ත්‍රිවර්ග සම්පත්තිය ම මේ සූත්‍රයෙන් කාමභෝගී ගිහියාට දේශනා කර තිබේ.

උධ්‍යාතා කම්මධෙයොසු
 අප්පමනො විධානවා
 සමං කප්පෙති ජීවිකං
 සමහතං අනුරකකති

“කරන රැකියා කර්මාන්තවලදී උත්සාහය, චීර්යය ඇති, අනලස්ව ප්‍රමාද නොවන මනා සංවිධානයකින් යුක්ත තැනැත්තා අයවැය සමච පවත්වාගනිමින් ජීවිකාව කරයි. රැස්කළ ධනය රැකගනී.”

සද්ධා සීලෙන සම්පන්නො
වදඤ්ඤා විතමච්ඡරො
නිව්වං මග්ගං විසොධෙති
සොඤ්ඤාං සම්පරායිකං

“ශ්‍රද්ධා සම්පන්න, සීල සම්පන්න, යාවකයන්ගේ වදන් හඳුනන මසුරුමල නැති තැනැත්තා පරලොච සුවදායී මාර්ගය නිතර පිරිසිදු කරගනී.”

ඉච්චෙන අධ්ධමමා ච
සද්ධසස සරමෙසිනො
අකඛාතා සචචනාමෙන
උභයඤ්ඤා සුඛාවහා

“මේ ධර්ම අට ශ්‍රද්ධාවන්ත ගිහියාගේ දෙලොව යහපත සලසන්නේ යැයි සත්‍ය නාමයෙන් ම අන්වර්ථ වූ බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළහ.”

දිධ්ධමමහිතඤ්ඤා
සම්පරායසුඛාය ච
ච්චමෙකං ගහධ්ධානං
වාගො පුඤ්ඤං පචඩ්ඪති

(අං.නි. අධ්ධක නිපාත, ව්‍යග්ගපජ්ජ සුත්ත)

මෙම පරිත්‍යාගය වනාහි ගිහියන්ගේ මෙලොව හිතසුව පිණිස ද පරලොව හිතසුව පිණිස ද හේතුවන පින් වඩන්නේ ය.

මෙම සූත්‍ර දේශනාව පුද්ගලයෙකුගේ මෙලොව පරලොව ජීවිත සුවදායී කරගනිමින් නිර්වාණය අවබෝධ කර ගැනීමට මහෝපකාරී වන බුද්ධ දේශනාවකි. මෙය දැන ඒ මගමන් කිරීම ශ්‍රද්ධාවන්ත කුලපුත්‍රයා සතු වගකීමකි.

අභ්‍යාස

01. මෙම සූත්‍රයේ එන මෙලොව, යහපතට හේතුවන කරුණු අනුගමනය නොකිරීමෙන් එන හානිය පැහැදිලි කරන්න.
02. “සද්ධා සම්පදා” පිළිබඳ විචරණයක් කරන්න.
03. ව්‍යග්ගපජ්ජ සූත්‍රය ඇසුරින් ශිෂ්‍ය සමිතියේ ධර්මදේශනාවක් සිදු කරන්න.